

Liikenne- ja
viestintäministeriö

Esteettömät viestintäpalvelut

Seurantaryhmän loppuraportti

Liikenne- ja viestintäministeriön

visio

Hyvinvointia ja kilpailukykyä hyvillä yhteyksillä

toiminta-ajatus

Liikenne- ja viestintäministeriö edistää väestön hyvinvointia ja elinkeinoelämän kilpailukykyä. Huolehdimme toimivista, turvallisista ja edullisista yhteyksistä.

arvot

Rohkeus

Oikeudenmukaisuus

Yhteistyö

Liikenne- ja
viestintäministeriö

Julkaisun päivämäärä
22.9.2015

Julkaisun nimi

Esteettömät viestintäpalvelut. Seurantaryhmän loppuraportti

Tekijät

Esteettömien viestintäpalveluiden seurantaryhmä, pj. Mikael Åkermarck LVM, siht. Klaus Nieminen Viestintävirasto 11.3.2013 saakka ja Harri Rasilainen 12.3.2013 alkaen

Toimeksiantaja ja asettamispäivämäärä

Liikenne- ja viestintäministeriö 1.12.2011

Julkaisusarjan nimi ja numero

**Liikenne- ja viestintäministeriön
julkaisuja 13/2015**

ISSN (verkkojulkaisu) 1795-4045
ISBN (verkkojulkaisu) 978-952-243-463-0
URN <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-243-463-0>
HARE-numero

Asiasanat

Esteettömyys, tietoyhteiskunta, viestintäpalvelut, toimenpideohjelma

Yhteyshenkilö

Mikael Åkermarck

Muut tiedot

Tiivistelmä

Liikenne- ja viestintäministeriö julkaisi joulukuussa 2010 toimenpideohjelman Kohti esteetöntä tietoyhteiskuntaa – toimenpideohjelma vuosille 2011–2015.

Toimenpideohjelmassa olevia viestintäpolitiikan alaan kuuluvia toimenpiteitä seuraamaan nimitettiin 1.12.2011 esteettömien viestintäpalveluiden seurantaryhmä.

Seurantaryhmä koostuu esteettömyyden ja viestintäpalveluiden keskeisistä toimijoista ja edistäjistä, viranomaisista, järjestöistä ja yrityksistä. Seurantaryhmän toimikausi päättyi 31.12.2014. Tässä raportissa käydään läpi esteettömyystyöryhmässä vuosina 2012–2014 tehtyä työtä.

Publiceringsdatum
22.9.2015

Publikation

Uppföljningsgruppen för tillgängliga kommunikationstjänster - Slutrapport

Författare

Uppföljningsgruppen för tillgängliga kommunikationstjänster – Mikael Åkermarck KM (ordf.), Klaus Nieminen Kommunikationsverket (sekr. till den 11.3.2013) och Harri Rasilainen Kommunikationsverket (sekr. från den 12.3.2013)

Tillsatt av och datum

Kommunikationsministeriet 1.12.2011

Publikationsseriens namn och nummer

**Kommunikationsministeriets
publikationer 13/2015**

ISSN (webbpublikation) 1795-4045 (utskrift)
ISBN (webbpublikation) 978-952-243-463-0 (utskrift)
URN <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-243-463-0>

Ämnesord

Tillgänglighet, informationssamhälle, kommunikationstjänster, åtgärdsprogram

Kontaktperson

Mikael Åkermarck

Övriga uppgifter

Sammandrag

Kommunikationsministeriet publicerade i december 2010 åtgärdsprogrammet *För ett tillgängligt informationssamhälle* för åren 2011–2015.

Kommunikationsministeriet tillsatte den 1 december 2012 en uppföljningsgrupp för tillgängliga kommunikationstjänster med uppgift att särgranska de åtgärder i programmet som sorterar under kommunikationspolitiken.

Uppföljningsgruppens medlemmar är centrala aktörer och förespråkare för e-tillgänglighet och tillgängliga kommunikationstjänster samt myndigheter, organisationer och företag. Uppföljningsgruppens mandattid gick ut den 31 december 2014.

Date
22 September 2015

Title of publication

Final Report of the Monitoring Group for Accessible Communications Services

Author(s)

Monitoring group for accessible communications services, chairman Mikael Åkermarck (Ministry of Transport and Communications), secretary Klaus Nieminen (Ficora) until 11 March 2013 and Harri Rasilainen (Ficora) from 12 March 2013.

Commissioned by, date

Ministry of Transport and Communications, 1 December 2011

Publication series and number

**Publications of the Ministry of
Transport and Communications
13/2015**

ISSN (online) 1795-4045 (print)
ISBN (online) 978-952-243-463-0
URN <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-243-463-0>

Keywords

Accessibility, information society, communications services, policy programme

Contact person

Mikael Åkermarck

Other information

The Finnish Ministry of Transport and Communications published an action plan in December 2010 "Towards a barrier-free information society" for 2011-2015.

A group on barrier-free communications services was appointed on 1 December 2011 to monitor the communications policy measures included in the plan.

The group consists of key actors, promoters, authorities, organisations and businesses in the domain of accessibility and communications services. The monitoring group's term ran until 31 December 2014.

Sisällysluettelo

1. Esteettömyys – Toimenpideohjelmat	7
2. Esteettömät viestintäpalvelut	8
3. Seurantaryhmän toiminta vuosina 2012–2014.....	9
Liite: Seurantaryhmän kokoonpano	12

1. Esteettömyys – Toimenpideohjelmat

Suomessa on paljon toimintarajoitteisia ihmisiä, esimerkiksi sokeita ja kuuroja sekä kehitys- ja vaikeavammaisia, lukemisesteisiä, selkokielen tarvitsijoita ja muita erityisryhmiä. Ikäihmisten joukko on suuri ja kasvaa vauhdilla. Lähes kaikki ihmiset tarvitsevat jossain elämänsä vaiheessa esteettömiä viestintäpalveluita.

Viestintäpalvelut ovat yhä oleellisempi osa jokaisen ihmisen arkipäivää. Oikeus viestintään ja tiedonsaantiin on kaikkien kansalaisten perusoikeus. Tämän perusoikeuden toteutuminen edellyttää sitä, että viestintäpalvelut ovat esteettömiä kaikille. Esteettömyyden takaamiseksi palveluiden ja päätelaitteiden helppokäyttöisyysvaatimuksen tulee vakiintua olennaiseksi osaksi suomalaista viestintäpolitiikkaa. Tavoitteen saavuttamiseksi esteettömyyttä koskevista kysymyksistä on keskusteltava ja niistä on tiedotettava aktiivisesti.

Liikenne- ja viestintäministeriö julkaisi tammikuussa 2005 ensimmäisen toimenpideohjelman *Kohti esteetöntä viestintää*. Ohjelmalla pyrittiin lisäämään tietoisuutta vammaisten, ikääntyneiden ja muiden erityisryhmien ongelmista sekä purkamaan esteitä kansalaisten tasavertaisuuden tieltä viestintäsektorilla. Lisäksi toimenpideohjelman tarkoituksena oli lisätä esteettömyysasioissa merkityksellisten tahojen, kuten viranomaisten, vammaisjärjestöjen, viestintäpalvelun tarjoajien sekä kuluttajien keskinäistä vuorovaikutusta.

Ensimmäisessä toimenpideohjelmassa on lueteltu kaksikymmentä tavoitetta ja toimenpidettä, joita on täydennetty vuosina 2006 ja 2008. Toimenpiteiden toteutumisesta ovat olleet vastuussa muun muassa eri ministeriöt, Hätäkeskuslaitos, Viestintävirasto, Kuluttajavirasto, Stakes (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, THL) sekä eri vammaisjärjestöt.

Liikenne- ja viestintäministeriö julkaisi joulukuussa 2010 toisen toimenpideohjelman *Kohti esteetöntä tietoyhteiskuntaa – toimenpideohjelma vuosille 2011–2015*¹, jossa esitetään kaksikymmentä toimenpidelinjausta vuosille 2011–2015. Linjauksilla pyritään selventämään tietoyhteiskunnan esteettömyyden kehittämisen koordinaatiota, parantamaan kansalaisten tietoyhteiskuntavalmiuksia ja julkishallinnon palveluita, lisäämään viestinnän ja asiain monikanavaisuutta, kehittämään laitteiden, ohjelmistojen ja apuvälineiden käytettävyyttä, edistämään verkkosisältöjen esteettömyyttä ja ymmärrettävyyttä, tukemaan tutkimus- ja kehitystoimintaa esteettömän tietoyhteiskunnan alalla sekä parantamaan julkisten hankintojen esteettömyyttä. Toimenpideohjelma on saatavilla sähköisesti osoitteessa:

Toimenpideohjelmassa olevia viestintäpolitiikan alaan kuuluvia hankkeita seuraamaan nimitettiin 1.12.2011 esteettömien viestintäpalveluiden seurantaryhmä. Seurantaryhmä koostuu esteettömyyden ja viestintäpalveluiden keskeisistä toimijoista ja edistäjistä, kuten viranomaisista, järjestöistä ja yrityksistä. Seurantaryhmän toimikausi päättyi 31.12.2014. Seurantaryhmän toimintaa on kuvattu luvussa kolme.

Liikenne- ja viestintäministeriön lisäksi esteettömyyteen on kiinnitetty huomioita useiden muiden toimijoiden työssä. Esimerkiksi valtiovarainministeriön hallinnoimassa SADe -ohjelmassa on tuotettu esteettömyyden toimintamalli tieto- ja viestintäteknikkaan perustuville palveluille. Tieto- ja viestintäteknologian saavutettavuutta edistää myös Suomen Design for All -verkosto, jonka toimintaa Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

¹<http://www.lvm.fi/julkaisu/1225363/kohti-esteetonta-tietoyhteiskuntaa-toimenpideohjelma-2011%E2%80%932015>.

koordinoi vuoden 2014 loppuun asti. Vuoden 2015 alussa koordinoituvastuu siirtyi esteettömyyskeskus ESKElle sekä esteettömyyteen ja saavutettavuuteen erikoistuneelle konsultointi- ja markkinointiyhtiö Avaavalle. Verkkosisällön saavutettavuuteen liittyy monia poliittisia aloitteita Euroopan tasolla, kuten Euroopan vammaisstrategia 2010–2020 (tieto- ja viestintäteknikan esteettömyys), Euroopan sähköisen hallinnon toimintasuunnitelma 2011–2015 (osallistavat ja esteettömät sähköiset viranomaispalvelut) sekä Euroopan digitaalistrategia. Lisäksi erilaiset kansainväliset standardit sekä kansalliset suositukset ohjaavat verkkosisällön ja palveluiden esteettömyyttä ja saavutettavuutta. Koska standardien ja suositusten noudattaminen ei ole velvoittavaa, eivät ne kuitenkaan yksin riitä edistämään esteettömyyttä.

2. Esteettömät viestintäpalvelut

Euroopassa on viime vuosina alettu kiinnittää yhä kasvavaa huomiota palveluiden esteettömyyteen. Myös koko maapallon mittakaavassa asia on merkittävä. Maailman terveysjärjestön WHO:n mukaan maailmassa on arviolta yli miljardi vammaista henkilöä, mikä vastaa noin 15 prosenttia koko maapallon väestöstä. Mistään pienestä asiasta ei siis ole kyse. Lisäksi yhä kasvava ikäihmisten määrä tuo omat haasteensa palveluiden käytettävyydelle.

Yhteiskunnan näkökulmasta kaikilla pitäisi olla pääsy edullisiin ja laadukkaisiin palveluihin. Sähköisten palvelujen saavutettavuus tarkoittaa sitä, että kaikilla on yhdenvertainen mahdollisuus käyttää palveluita, jotka edellyttävät tieto- ja viestintäteknologian käyttämistä. Tavoitteena on, että kaikilla ihmisillä on mahdollisuus osallistua aktiivisesti nykyisiin ja tuleviin verkossa tapahtuviin toimintoihin.

Yhä useammat julkiset ja yksityiset tieto- ja viestintäpalvelut ovat teknisen portaalin tai käyttöliittymän takana, ja usein muita palveluiden käyttötapoja ei enää kehitetä tai niistä jopa kokonaan luovutaan. Palveluiden siirtyminen internetiin on haastavaa toimintarajoitteisille henkilöille, kuten näkövammaisille ja ikääntyneille.

Tietotekniikan avulla tapahtuvaa asiointia tutkittaessa on syytä kiinnittää huomiota siihen, miten tasavertaisuus toteutuu ja miten voitaisiin ottaa käyttöön uusia keinoja arjesta selviytymiseen. Lisäksi tulisi arvioida sitä, miten osallisuutta voitaisiin kehittää yhteiskunnassa. Esimerkiksi ikäihmisillä voi olla muita heikommat mahdollisuudet hyödyntää tietotekniikan tarjoamia uusia mahdollisuuksia, minkä vuoksi he voivat helposti jäädä palveluiden ulkopuolelle.

Puhummekin tänä päivänä digisyrjäytymisestä tai digiosallisuudesta. Digiosallisuuden toteutumisasteen taustalla voi olla hyvin monia selittäviä tekijöitä. Keskeisiä ovat ainakin:

- laitteiden ja ohjelmistojen käyttötaito ja -mahdollisuus
- sähköisen palvelukirjon tunnettuus
- motivaatio ja halu käyttää sähköisessä muodossa olevia palveluita.

Syy sähköisten palveluiden käyttämiseen saattaa toisinaan olla myös se, että palvelun muu saatavuus heikkenee ja käyttäjän edellytetään siirtyvän sähköiseen käyttöön ilman, että kyseessä olisi täysin vapaaehtoinen valinta.

On tärkeää, että digiaktiivisuuden kehittymisen seurannassa kiinnitetään huomiota paitsi palveluiden käytön yleistymiseen valituissa palvelutyypeissä myös siihen, millaisia taidollisia tai motivaatioon liittyviä ongelmallisia kynnyksiä ja näkökohtia on olemassa.

Digitaalisten palveluiden käyttämiseen vaikuttavat tekijät ja toisaalta käytön esteet tulee ymmärtää ja tuntea.

3. Seurantaryhmän toiminta vuosina 2012–2014

Esteettömien viestintäpalveluiden seurantaryhmä on kokoontunut vuosien 2012–2014 aikana kymmenen kertaa. Alla on kuvattu seurantaryhmässä käsiteltyjä aihealueita.

Valtioneuvoston asetus kuulo-, puhe- ja näkövammaisille tarjottavien yleisten puhelinpalvelujen vähimmäisvaatimuksista

Erityisryhmien yleispalvelun toteutumisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella. Kuulo-, puhe- ja näkövammaisille tarjottavien yleisten puhelinpalvelujen vähimmäisvaatimuksiksi määritellään asetuksessa vammaisten henkilöiden yleispalveluun liittyvät erityistarpeet. Asetuksen taustalla on Viestintäviraston selvitys vammaisten erityistarpeista yleispalvelun toteuttamiseksi.

Asetuksen mukaan kuulo- ja puhevammaisille tarjottavan liittymän tulee mahdollistaa (512/512 kbit/s) internet-yhteys videopuhelujen soittamiseksi sekä tekstiviestien lähettäminen hätäpalvelujen käyttämiseksi. Näkövammaisten tulee saada liittymän hoitoa koskeva asiakaspalvelu esteettömästi. Lisäksi liittymää koskeva lasku ja laskuerittely tulee saada esteettömässä muodossa.

Verkkosivujen esteettömyys

Työryhmälle esitettiin kuvaus julkishallinnon verkkosivujen esteettömyyden tilanteesta ja ongelmista Suomessa. Ongelmat liittyvät muun muassa tiedon jäsentelyyn ja linkkiviidakkoon. Organisaatioissa ei välttämättä ole osaamista ja tietoa sivustojen esteettömyydestä, eivätkä suunnittelijat tunne aihealuetta. Suunnittelukriteerinä on yleensä sivujen ulkonäön näyttävyys, ei esteettömyys. Suunnittelijoilla tulisi olla saatavilla vaatimusmäärittelyyn lisättävissä oleva tiivis tekninen tarkistuslista.

Verkkosivujen esteettömyyteen liittyen Euroopan Unioni on valmistelemassa direktiiviä julkisen sektorin elinten verkkosivustojen saavutettavuudesta. Direktiivissä esitetään säädettäväksi teknisiä säännöksiä, joiden mukaisesti jäsenvaltioiden on tehtävä julkisen sektorin verkkosivustojen sisällöstä esteettömiä. Direktiiviehdotuksessa lueteltuihin verkkosivustolajeihin kuuluvat sellaiset julkisen sektorin elinten tarjoamat tiedot ja palvelut, jotka ovat välttämättömiä, jotta kansalaiset voivat osallistua taloudelliseen ja yhteiskunnalliseen toimintaan, ja jotta EU:n kansalaiset voivat käyttää oikeuksiaan. Direktiiviehdotuksen mukaan jäsenvaltiot voivat halutessaan laajentaa verkkosivustolajien luetteloa.

Direktiivin tarkoituksena on tukea jäsenvaltioita niiden pyrkiessä noudattamaan verkkosisällön saavutettavuutta koskevia kansallisia sitoumuksia ja niitä julkisen sektorin elinten verkkosivustoja koskevia sitoumuksia, jotka liittyvät vammaisten henkilöiden oikeuksista laadittuun YK:n yleissopimukseen. Saavutettavuusdirektiivin voimaansaattaminen sekä sen noudattamisen seuranta ovat olennaista verkkopalveluiden esteettömyyden edistämistä.

Viestintäviraston yleispalvelupäätökset

Seurantaryhmän toimikauden aikana esteettömyyttä on edistetty myös Viestintäviraston yleispalvelupäätöksellä. Viestintävirasto antoi vuonna 2013 päätökset, joilla veloitettiin teleyritykset tarjoamaan kuulo- ja puhevammaisille henkilöille videopuhelut

mahdollistava laajakaistaliittymä ja tekstiviestit mahdollistava puhelinliittymä niille alueille, joilla tällaisia palveluita ei ole riittävästi saatavilla kaupallisesti.

Yleispalveluna tarjottavan liittymän tulee olla kohtuuhintainen ja se tulee toimittaa kohtuullisessa ajassa. Laajakaistaliittymän tulee valtioneuvoston asetuksen mukaan olla nopeudeltaan 512 kbit/s sekä lähtevän että saapuvan nopeuden osalta. Lisäksi videopuheluiden laadun varmistamiseksi on tiedonsiirron viiveelle asetettu enimmäiskestoksi 150 ms.

Vuoden 2014 aikana Viestintävirasto on yhteistyössä vammaisjärjestöjen kanssa pyrkinyt levittämään tietoa kuulo- ja puhevammaisten yleispalveluista ja niihin liittyvistä oikeuksista.

Asiakaspalvelu 2014 -hanke

Valtiovarainministeriö esitteli seurantaryhmälle *Asiakaspalvelu 2014* -hankkeen, jonka tavoitteena on, että julkisen hallinnon käyntiasiointi järjestetään yhteisten asiakaspalvelupisteiden kautta. Hankkeeseen liittyy myös oleellisesti etäpalveluhanke, jonka avulla myös erilaiset erityisasiantuntemusta vaativat palvelut, kuten tulkkauspalvelut voidaan tarjota etänä mihin tahansa palvelupisteeseen. Hankkeen jatkovalmistelutyöryhmän loppuraportti valmistui kesäkuussa 2014.

Työryhmässä keskusteltiin myös hätäkeskus toiminnasta annetun lain ja sähköistä tunnistamista koskevan lain valmistelusta sekä Yleisradion ja Näkövammaisten keskusliiton *Esteettömyys huomioitu* -hankkeesta.

Internetin käyttämättömyyden syyt - opinnäytetyö

Liikenne- ja viestintäministeriö sekä Valtiovarainministeriö tilasivat syksyllä 2013 opinnäytetyön Hämeen Ammattikorkeakoulusta. Opinnäytetyönä on tutkittu, mitä esteitä valittujen erityisryhmien eli näkövammaisten ja sokeiden, kuulovammaisten ja kuurojen, kehitysvammaisten sekä ikäihmisten asiointi- ja tiedonhakupalveluiden käytön esteenä on ja mitä voitaisiin tehdä vallitsevan tilan parantamiseksi. Työn viitekehystenä on joukko lakeja ja standardeja sekä W3C:n WCAG 2.0 suositus. Tutkimusmenetelmänä käytettiin teemahaastattelua.

Tutkimuksen tuloksena löytyi joukko teknisiä, taloudellisia ja sosiaalisia verkkopalveluiden käytön esteitä kaikista tutkituista erityisryhmistä. Opinnäytetyö on julkaistu liikenne- ja viestintäministeriön julkaisusarjassa (Julkaisu 23/2014).

Seurantaryhmän alaisuudessa toimivat työryhmät

Seurantaryhmän alaisuuteen perustettiin kolme alatyöryhmää, joiden toimintaa ohjasivat seuraavat tavoitteet

1. Esteettömyysindikaattoreiden kehittäminen
2. Esteettömyysoppaan teettäminen
3. Esteettömyysasioiden kansainvälinen seuranta

Esteettömän tietoyhteiskunnan indikaattori -alatyöryhmä

Työryhmän puheenjohtajana toimi vuoden 2012 loppuun saakka erikoissuunnittelija Jouko Kokko THL:sta. Vuoden 2013 alusta puheenjohtajana on toiminut hallintopäällikkö Ulla Artte Finnet-liitto ry:stä. Työryhmän jäseninä ovat toimineet Henry Haglund Networks Oy:stä, systeemisuunnittelija Kirsi Jääskeläinen Työterveyslaitokselta syyskuuhun 2013 saakka, toimitussihteeri Anne Makkonen Kilpailu- ja kuluttajavirastosta, johtava asiantuntija Harri Rasilainen Viestintävirastosta,

kehittämispäällikkö Juha Sylberg Näkövammaisten Keskusliitto ry:stä, va. johtaja Sami Älli Kehitysvammaliitto ry:stä. Erikoistutkija Mikael Åkermarck liikenne- ja viestintäministeriöstä toimi työryhmän sihteerinä.

Työryhmä julkaisi esteettömän tietoyhteiskunnan kehittymisen seuraamiseksi 25 tunnuslukua ja indikaattoria sisältävän mittariston. *Viestintäpalveluiden esteettömyysindikaattorit* -julkaisu on ilmestynyt liikenne- ja viestintäministeriön julkaisusarjassa: (Julkaisuja-sarja 36/2014)².

Verkko-opas -alatyöryhmä

Työryhmän puheenjohtajana toimi erityisasiantuntija Sami Virtanen Kuuloliitto ry:stä. Jäseninä olivat toimitusjohtaja Ilona Törmikoski Hahmo Designista, puheenjohtaja Sanna Simola Teolliset muotoilijat ry:stä (TKO), toimitusjohtaja Terhi Tamminen ja esteettömyysasiantuntija Marjo Kivi Avaavasta, professori Satu Miettinen Lapin yliopistosta, esteettömyysinsinööri Ari Kurppa Invalidiliitto ry:stä, johtaja Marco Steinberg Sitrasta. Viestintäneuvos Rainer Salonen liikenne- ja viestintäministeriöstä, toimi työryhmän sihteerinä.

Työryhmässä keskusteltiin esteettömän verkkoviestintäoppaan tarpeesta ja mahdollisesta sisällöstä. Yleisesti nähtiin, että oppaan tulisi vastata viestinnän murroksen mukanaan tuomiin uusiin tarpeisiin. Työryhmän jäsenten mielestä opasta ei tule rakentaa vähemmistön tai erityisryhmän tarpeiden kuvauksella. Hyödyllisempää olisi tuoda esille perusteluita tietynlaisille toimintatavoille sekä selvittää, miten esteettömän viestinnän kautta saavutetaan kokonaistaloudellista hyötyä. Lopullisina tavoitteina esteettömässä verkkoviestinnässä on sujuvampi, nopeampi ja laadukkaampi viestintä ja sen toteuttaminen. Oppaan tulisi kiteyttää se, että esteetön viestintä nähdään osana suurempaa kokonaisuutta, ei erillisenä tavoitteena. Konseptissa ehdotuksena oli jalkauttaa tieto viestinnän ammattilaisille mahdollisimman saavutettavasti eri viestintäkanavia käyttäen muun muassa osallistuvien työpajojen tai koulutusten muodossa. Hankkeen toteutukselle ei kuitenkaan löytynyt riittävää rahoitusta.

Esteettömyysasioiden kansainvälinen seurantaryhmä

Työryhmänä puheenjohtajana toimi johtaja Petteri Alinikula Microsoft Oy:stä. Jäseninä Juha Sylberg Näkövammaisten keskusliitto ry:stä, Sami Virtanen Kuuloliitto ry:stä, Sakari Eränen Suomen Senioriliike ry:stä, Kirsi Yläne Celiasta, Henry Haglund Haglund Network Oy:stä, Kimmo Konkarikoski Metsasta, Elisa Kettunen Kuntaliitosta, Harri Rasilainen Viestintävirastosta. Mikael Åkermarck liikenne- ja viestintäministeriöstä toimi työryhmän sihteerinä.

Työryhmä teetti vuonna 2013 selvityksen *Esteetön tietoyhteiskunta – kansainvälisen tilanteen seuranta*. Kansainvälinen seurantaryhmä teki syksyllä 2014 kahden päivän vierailun Tukholmaan ja tutustui Ruotsin esteettömyysasioita hoitaviin viranomaisiin (Funka Nu Ab, Myndigheten för tillgängliga medier ja Myndigheten för delaktighet).

² Julkaisu on saatavilla täällä: <http://www.lvm.fi/julkaisu/-/view/4428957>

Liite: Seurantaryhmän kokoonpano

Seurantaryhmän puheenjohtajana on toiminut erikoistutkija Mikael Åkermarck liikenne- ja viestintäministeriöstä, sihteerinä viestintäverkkoasiantuntija Klaus Nieminen Viestintävirastosta 11.3.2013 saakka ja 12.3.2013 alkaen johtava asiantuntija Harri Rasilainen Viestintävirastosta.

Työryhmän jäseninä ovat toimineet johtaja Petteri Alinikula Nokia Oyj:stä (nykyisin Microsoft Oy), hallintopäällikkö Ulla Artte Finnet-liitto ry:stä, erikoissuunnittelija Anu Autio Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksesta, Sakari Eränen Suomen Senioriliike ry:stä, projektipäällikkö Cilla Lönnqvist Yleisradio Oy:stä, kehitysjohtaja Tapio Haapanen TeliaSonera Finland Oyj:stä, tiedonsaantijohtaja Teuvo Heikkonen Näkövammaisten Keskusliitto ry:stä, kehittämisjohtaja Kaisa Alanne Kuurojen liitto ry:stä, lakiasianjohtaja Satu Kangas Viestinnän Keskusliitosta, esteettömyysinsinööri Ari Kurppa Invalidiliitto ry:stä, lakiasianpäällikkö Marko Lahtinen Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto FiCom ry:stä, tutkija Jaana Leikas VTT:stä, yritys-vastuupäällikkö Annukka Mickelsson Elisa Oyj:stä, yritysvastuuasiantuntija Noomi Jägerhorn DNA Oy:stä, viestintäneuvos Rainer Salonen liikenne- ja viestintäministeriöstä, apulaisjohtaja Päivi Seppälä Kuluttajavirastosta, kehityspäällikkö Timo Simell Tietoyhteiskunnan kehittämisskeskus Tieke ry:stä, projektipäällikkö Lea Stenberg Vanhus- ja lähimmäispalveluiden liitto ry:stä, kehittämisspäällikkö Juha Sylberg Näkövammaisten Keskusliitto ry:stä, erityisasiantuntija Sami Virtanen Kuuloliitto ry:stä, apulaisjohtaja Petra Wikström MTV Mediasta ja va. johtaja Sami Älli Kehitysvammaliitto ry:stä.

Seurantaryhmän kokoonpanossa on toimikauden aikana tapahtunut seuraavat jäsenmuutokset: DNA Oy:n lakiasianjohtaja Asta Rantasen tilalle on nimitetty yritysvastuuasiantuntija Noomi Jägerhorn. Nokia Oyj:n (nykyisin Microsoft Oy) johtaja Pekka Isosompin tilalle on nimitetty johtaja Pekka Alinikula Nokia Oyj:stä (Nykyisin Microsoft Oy). Yleisradio Oy:n strategiapäällikön Tuija Aallon tilalle on nimitetty julkaisupäällikkö Mary Gestrin ja Gestrinin tilalle on nimitetty projektipäällikkö Cilla Lönnqvist. Invalidiliitto ry:n pääsihteerin Maija Könkkölän tilalle on nimitetty esteettömyysinsinööri Ari Kurppa, Kuurojen liitto ry:n erityisasiantuntija Jari Heiskasen tilalle on nimitetty kehittämisjohtaja Kaisa Alanne, Elisa Oyj:n liiketoimintajohtaja Nina Walleniuksen tilalle on nimitetty yritysvastuupäällikkö Annukka Mickelsson, THL:n erikoissuunnittelija Jouko Kokon tilalle on nimitetty erikoissuunnittelija Anu Autio sekä Tieke ry:n toiminnanjohtaja Eppie Elorannan tilalle on nimitetty kehityspäällikkö Timo Simell. Lisäksi seurantaryhmään on nimitetty kaksi uutta jäsentä: hallintopäällikkö Ulla Artte Finnet-liitto ry:stä sekä tutkija Jaana Leikas VTT:stä.